СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 148 НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 2-го серпня 1944. No. 148. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, August 2, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

СКЛИКАНО КОМІСІЮ НА НАРАДИ ДЛЯ РЕКОНВЕРЗІЇ

ВАШИНГТОН. — Провідники обох великих партій в сенаті візвали телеграфічно членів військової комісії, щоб вони прибули до Вашингтону на наради над законодавством для реконверзії. На денним порядку нарад поставлений плян для повоєнного бізнесу і програма для придержання робітників при заняттях. Плян для вишукання занять робітникам залежний від демобілізації вояків.

Комісія пічне наради негайно після зібрання конгресу, який розпочинає свої наради після перерви, вівторок 1. серпня. Конгрес не має ще готової програми економічної відбудови, бо її мусить підготовити комісія. Всеж таки конгрес зїздиться, щоб бути готовим на всякі можливости, звязані з теперішньою воєнною ситуацією. У міжчасі Бюро Воєнних Інформацій підготовило звіт із надвишки воєнних матеріялів, які призбиралися вчасі ведення війни, а які тепер треба продати. Хоч конгрес не займається продажем цих матеріялів, то всетаки відповідальний за законне переведення трансакцій, тимбільше, що надвишка досягає вартости 15 біліонів долярів. Це та надвишка, що піде на перепродаж, бо надвишку всіх воєнних продуктів нараховують на 100 біліонів долярів.

ЗМЕНШУЮТЬ ВИРІБ ПІДВОДНИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Змінені вимоги світової війни вимагають зменшення виробу підводних лодок, а зате збільшення продукції звичайних та ракетових літаків, як це подає до відома департамент маринарки. Особливо нагло зросло запотребування ракетових літаків і то до такої міри, що їх неможна якслід постачати. Продукцію субмарин зменшено тому, що зменшилася область їх ділання на Тихому океані. Американські війська заняли такі великі простори морські у війні проти Японії, що ділання субмарин дуже обмежилося. Обмеження будови субмарин виконується так, що не починається будувати нових, на які вже пороблено пляни.

ПОМЕРЛА ДОВГОЛІТНЯ СЕКРЕТАРКА ПРЕЗИДЕНТА.

БОСТОН. — Маргарит Елис Ля Генд, особиста секретарка президента Рузвелта через 10 літ, померла в шпитали маринарки в 46 році життя. Вона полишила працю перед півтора роком. Вона покінчила гайскул в Сомервил під Бостоном, після чого працювала як стенографістка в кількох підприємствах, через Сивил Сервис Комишен дісталася до Вашингтону і стала секретаркою Рузвелта ще в 1918. році.

ОПИСУЄ СОВЄТСЬКУ СИСТЕМУ.

НЮ ЙОРК. — Ерик Джанстон, предсідник Торговельної Палати Злучених Держав, що перебував У Совєтах 6 тижнів для економічних студій і недавно вернувся до краю, передає через Норт Американ Нюзпейпер Алайенс свої помічення про совєтську систему господарки. Він каже, що в Совєтах не можлива ніяка приватна господарка, отже нема приватних підприємств. Робітнича система оперта на праці в державних фабриках, а заплата залежить від виноблення наложеної „норми", тобто призначеного пайку роботи. Для заохоти робітника призначують додаток 15% плати, коли хто виробить додатково 10% роботи понад норму. Потім ідуть ще медалі, звільнення від податків картки на ліпший харч, білет до театру і т. п. нагороди.

У рільництві нема ніякої приватної власности. Є призначена норма праці, а для виконання норми треба 11 годин денно через 6 днів у тижні. Кожну другу неділю треба працювати в дарунку для уряду. Поле спільне для всіх, але родина може винаймити від уряду шмат землі на одну пяту частину акра і її управляти для себе після виноблення норми. За це має родина платити окремі податки, хоч дозвіл на винаєм землі вважається підвишкою нагороди за працю понад норму. Надвишку продуктів на ріллі можна продавати на ринку в означених днях, але лише для власного вжитку купуючого. Упродовж 30 літ люди так привикли до колективної системи, каже Джанстон, що нема мови за привернення приватної власности в Совєтах.

18 МІЛІОНІВ ПОДАТКОВЦІВ ДІСТАНУТЬ ЗВОРОТ.

ВАШИНГТОН. — $400,000,000 гроша буде звернених 18 міліонам податковців як надвишка податку, заплаченого ними за 1943. рік. Як скоро пічнеться цей зворот, залежатиме від поспіху праці урядовців в податкових бюрах. Від 15 березня перевірено 3 міліони податкових виказів, які показують надвишку.

Американський уряд стримав воєнну допомогу Туреччині

ВАШИНГТОН. — В урядових колах зрезигнували з можливости виповідження війни Туреччиною державам Осі, зате вичікують зірвання дипльоматичних взаємин між Туреччиною й згаданими державами. Туреччина помагатиме Аліянтам усіми способами, за вимком справжньої війни, як про це тут говорять. Головною причиною, чому справжня участь Туреччини у війні не бажана це та, що Аліянти бояться заколоту на Балкані. З хвилиною, колиб турецькі вояки напали на Грецію та на Болгарію, оба ці краї почалиб війну проти Туреччини. Аліянти будуть вдоволені, коли Туреччина дозволить їм уживати летунських майданів в акції проти Німеччини і проливу Босфору для аліянтських кораблів для доступу до Чорного моря.

ЗАКОННІСТЬ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ АРГУМЕНТОМ ДЛЯ СОВЄТІВ

НЮ ЙОРК. — Коментатор газети Н. Й. Геральд Трибюн Волтер Липман застановляється над „легітимізмом" польського уряду в Лондоні з нагоди поїздки премієра Міколайчика до Совєтів і приходить до висновку, що законність цього уряду є важним моментом для Совєтів в теперішному часі. Сталін хоче законно об'єднати цілу Польщу під одним урядом, щоб мати на будуче право трактувати поважно територіяльні переміни передвоєнної Польщі. Міколайчик має всі потрібні повновласти для переговорів про границі, про зречення території, про наладнання відносин із Совєтами і т. п. З огляду на похід Червоної армії на територію Польщі справа зближається до вирішення і внаслідок цього скріпляє силу Совєтів, а ослаблює силу польського уряду у вирішуванню цих питань.

ЧУЖИННЕ НАСЕЛЕННЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ВАШИНГТОН. — Чужинне населення Злучених Держав змаліло тепер до 3,400,000 у порівнанню з 5,000,000 цього населення вчасі перепису в 1940 році. Ці цифри подав у своїм звіті Ирл Дж. Гарисон директор Іміграційної й Натуралізаційної Служби коли подав резиґнацію із свого становища. З огляду на постійне змешування числа чужингоо населення, питання чужинців в Америці належить до минувшини, твердить Гарисон. Чужинне населення зменшується через смерть, а водночас через стримання іміграції.

В теперішному часі найбільше зменшилося число чужинців через натуралізацію, а багато виїхало добровільно або їх депортували.

Націсти лякають Туреччину перед переходом на сторону Аліянтів

ЛОНДОН. — Німецький амбасадор до Туреччини, барон Франц фон Папен, остеріг турецького міністра заграничних справ, Шукру Сараколю, що якщоб Туреччина зірвала дипльоматичні та економічні звязки з держами „Осі", то це матиме для неї важкі наслідки. Інші відомости подають, що Туреччина властиво вже зірвала такі звязки з Німеччиною, та що турецький комунікат подав, що Німеччина вже війну програла. Німеччина це знає і не має уже ніякої надії на турецьку невтральність.

ЩО МАЄ СТАТИСЬ З НІМЕЦЬКОЮ ВОЄННОЮ ФЛЬОТОЮ?

ЛОНДОН. — Нізабаром зачнуться наради морських місій Злучених Держав, Британії та Совєтів в справі демобілізації й демілітаризації німецької фльоти. Та будуть говорити при тому ще й про такі справи як та, що зробити з німецькою тяжкою промисловістю. Будуть застановлятись, чи не вжити її враз з німецькими технічними силами для продукції того, що ще потрібне для війни з Японією.

ВСІ РЕСУРСИ ДЛЯ ТОТАЛЬНОЇ ВІЙНИ, ЗАПОВІВ ҐЕБЕЛЬС

ЛОНДОН. — Д-р Йосиф Ґебельс, націстичний міністер пропаґанди, назначений Гітлером для змобілізовання усіх сил для дальшої боротьби, заповів, що вже прийшло до остаточної воєнної розправи, та що він без усяких скрупулів витягне останню силу з 80 міліонів німців і тих народів, що є під німецькою окупацією, щоб перемогти.

НІМЕЦЬКІ МІЛІТАРИСТИ ПОДІЛЕНІ ДУМКАМИ ЩОДО ВОЄННОЇ ТАКТИКИ

ЛОНДОН. — Кажуть, що одна частина німецьких генералів є за те, щоб „погодитись" з Росією і таким чином кинути всю силу проти ворогів на заході. Знов друга частина є за те, щоб цофнутись на заході до Лінії Зіґфріда і там тільки оборонятись, а головну силу кинути проти Совєтів на сході. Але обидві сторони згідні щодо цього, що положення Німеччини є дуже грізне.

ЗАКОН ПРО ТЕ, ЯК ПОКАРАТИ В ІТАЛІЇ ФАШИСТІВ

РИМ. — Уряд Бономія проголосив закон, згідно з яким каратимуть фашистів. Закон попирає граф Карльо Сфорца. Закон є лагіднішим від того, що його пропонував Чарлз Полеті, аліянтський воєнний командант. Кажуть, що „відповідає більше традиції римського права та італійському темпераментови". Каратимуть тих „найголовніших", що займали передові становища. Перша судова розправа відбудеться при кінці серпня.

ВІДПОЧИНОК ПО ВАЖКИХ БОЯХ. — Це так відпочивають американські вояки на італійському фронті по важких боях під містом Ліворно. Заснули на купі каміння, з чого можна заключати, як дуже вони перетомлені.

АМЕРИКАНЦІ ПОСУНУЛИСЬ В НОРМАНДІЇ ЗА ШІСТЬ ДНІВ ОФЕНЗИВИ НА 38 МИЛЬ

НАЧАЛЬНА КОМАНДА ЕКСПЕДИЦІЙНИХ АЛІЯНТСЬКИХ СИЛ. — Перша Американська Армія, що стоїть під проводом ген. Н. Бредлія, та яка розпочала тому тиждень офензиву в Нормандії, постійно посувається далі вперед. Американські частини вже вийшли з Нормандії й стануди на порозі Бретанії, занявши місто Авранш. Німецькі комунікати подають про небувалу досі боротьбу тенків, згадуючи про наступ 620 американських повзів, що треба вважати пересадою. Тащо боротьба була завзята, то щодо цього немає в нікого ніяких сумнівів. Що вона велась на великі розміри, пізнати вже хочби по тім, що біля Авранш полонено 10,500 німецьких вояків. Це те, що зістало обраховане.

СТ. НАЗЕР І БРЕСТ — ЧЕРГОВА ЦІЛЬ.

Коли американці ввійшли в Бретанію, то ясне, що їм іде в першу чергу про якнайскорше здобуття двох славних і дуже важних комунікаційних і стратеґічних пунктів, якими є відомі французькі пристані: Ст. Назер і Брест. Їх здобуття булоб для Аліянтів величезною поміччю, бо досі вони оперують тільки Шербурґом як пристаню.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА НА ПЕРЕДМІСТЮ ВАРШАВИ.

ЛОНДОН. — Воєнні комунікати подають, що совєтські війська вже стоять яких десять миль від Варшави. Інші звідомлення доносять, що вже іде боротьба між совєтськими частинами і німецьким на передмістю Варшави, в дільниці, відомій під назвою „Прага". Далі кажеться, що маршал Константин К. Рокосовський, що веде совєтську армію на Варшаву, вже окружає столицю Польщі. Ще подано, що совєтські війська відбили від німців протягом останніх 24 годин 2,140 місцевостей, що вважається небувалим досі рекордовим осягом.

ДО 300,000 НІМЦЯМ ВІДТЯТО ВІДВОРОТ.

Совєтські звідомлення подають ще обширні вісти з воєнних подій на терені балтійських держав. Отже подається, що Кавнас, столиця Литви, є вже вцілости в совєтських руках. Знов у Латвії совєтські війська знаходяться 23 милі на полудні від Риги і посуваються скорим темпом вперед, щоб замкнути відворот мовже 300,000 німцям, що знаходяться в балтійських державах. Кажеться, що одинокий шлях до німецького відвороту, що веде через Східну Прусію, уже загрожений.

ПОЛОВИНА ҐВАМУ В АМЕРИКАНСЬКІМ ПОСІДАННЮ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Звідомлення з Ґваму подають щось таке, чого давніше не бувало, коли іде про боротьбу з японським наїздником, що звик боротись вперто й завзято від початку до самого кінця. Отже японський опір на Ґвамі заломлюється несподівано на цілій половині острова, себто на полудневій частині. Японський опір постійно там слабне, так, що вся ця територія є вже під американською контролею.

АЛІЯНТИ ПАНАМИ ГОЛЯНДСЬКОЇ НОВОЇ ҐВІНЕЇ.

НАЧАЛЬНА АЛІЯНТСЬКА КОМАНДА В АВСТРАЛІЇ. — Комунікат ген. Доґлеса МекАртура виявляє, що минулої неділі морські частини доконали неабиякого успіху, коли виладували більші аліянтські сили в Сансапор на побережу Нідерляндської Нової Ґвінеї, як і на сусідних островах Амстердам і Мидлбурґ. Це означає, що відокремлено цілковито яких 15,000 японців, що є в Новій Ґвінеї. Морський доступ до неї є вже бережений американськими кружляками та контрторпедовцями, що помагали аліятській окупації побережа острова. Цікаве те, що все це сталось без усякої підготовки, принятої в таких випадках, себто без попереднього бомбардовання. Тим воно й заскочило японську залогу острова, що не надіялась такої аліянтської операції.

ЯК ТЕПЕР ВИГЛЯДАЄ НІМЕЦЬКА АРМІЯ?

АВРАНШ (Франція). — Американські кореспонденти подають з французького фронту, що як приглядатись останнім німецьким полоненим, то може видаватись, що в німецькій армії є тепер люди з цілого світу. Бо так є, що між полоненим є монголи, татари, кавказці, росіяни і т. д. І то в віці від років 14 до 40. Усі вони раді, що війна для них покінчена та що попали в полон. Тільки вояки з „націстичної еліти" споглядають з ненавистю, і, як подає один кореспондентів, так виглядають, що готові плюнути в очі тим, що їх взяли в полон.

З КИТАЙСЬКО-ЯПОНСЬКОЇ БОРОТЬБИ.

ЧУНҐКІНҐ (Китай). — Пять тижнів ставили китайські частини кривавий опір, не впускаючи японців до Генґянґ, а тепер виходить, що японці вже вдерлись до міста.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед поданою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Дає хрести-для нашого добра

В ті самі дні, коли американські газети доносили нам, як зникала націстівська язва з тих західно-українських сіл та міст, звідки походить більшість американських українців, надійшов аргентинський часопис „Українське Слово", в якому поміщений великодний пастирський лист Митрополита Андрія Шептицького, виданий у Львові.

Ми так мало маємо відомостей (а властиво зовсім їх не маємо, коли іде про українські джерела!) про українське життя під німецькою окупацією, що для нас оте Великодне Послання митрополита Шептицького стає особливо цікавим документом, бо з нього можемо вичути якнайвиразніше, як живеться нашим рідним та що держить ще при життю отой нещасливий нарід, з якого походимо, та якого кров в наших жилах, а біль у нашому серці.

Ось той Львів, в якому появився Пастирський Лист митрополита Шептицького (який отсе передруковуємо), як доносять американські газети вже занятий совєтськими військами, або, як пише комуністична преса, уже — „визволений". Що з ним станеться, покищо не знати, бо по совєтській окупації, він може ще бути „дарований" Сталіном Польщі й знов опинитись під польською окупацією. Усяке треба припускати. Тільки — нема наразі надії на одно: на справжнє його визволення з чужого ярма. Але так є не тільки з Львовом, але й з цілою Україною.

Мабуть і серед таких почувань зродилось і Пастирське Послання митрополита Шептицького, що пригадує українському народови, що „християнин християнським життям неначе повторює життя Ісуса Христа". А якеж це життя? Чи не повне терпінь і переслідувань?

Так! Але чи це життя не є теж нерозлучно звязане з Христовим Воскресенням, з вірою у воскресення правди?

На такому тлі являються теж і святочні побажання Митрополита для українського народу, передані у виді молитов:

„. . . Нехай (ті молитви! Ред.) за всемогучим Божим Провидінням принесуть Вам потіху в усіх Ваших терпіннях і хрестах, нехай додадуть Вам сили до тяжкої і прикрої боротьби життя, нехай скріплять Вашу надію в ліпші часи, нехай утривалять Вас у певности, що Бог є добрим Батьком, що добра нам бажає, що навіть тоді, коли дає хрести, дає їх для нашого добра. . ."

І ще одні важні бажання:

„Нехай (ті молитви! Ред.) Вас бережуть від ненависти, і злоби, і слабости, і глупоти людей . . . Нехай стережуть Вас від усякого обману, від усякого хибного поняття національного обовязку й національного добра . . . І нехай стережуть християнську родину поміж українцями від тієї страшної язви і зарази, якою є збещещення святого Таїнства Христової віри".

Чергуються різні окупації української землі. Чергуються різні чужі влади. Та дбайливість Митрополита Шептицького за свій нарід — є завжди одна і та сама.

Загадка, яку пробують розгадати

Не треба бути якимсь стратегом, щоб завважити велику різницю між успіхами на воєнних европейських фронтах, себто між успіхами на совєтсько-німецькому фронті й тими, що їх здобувають аліянтські війська в Франції та Італії. Кожний з нас бачить на мапах, що їх друкують кожного дня американські газети, як звільна посуваються аліянтські війська в Франції й Італії, а з другого боку, як скоро здобувають совєтські армії територію за територією, твердиню за твердинею, одно головне місто за другим. Це так впадаюче в око, що не диво, що про це вже розписалася широко і преса, шукаючи відповіди на те неприродне явище. А неприродним є воно тому, що як совєтські війська так і американські та британські мають перед собою того самого ворога, себто того самого німецького вояка. Та, як виходить на яв, той вояк не однаково всюди бється. В одному місці, себто на совєтському фронті, він бється, але постійно відступає, а в Франції та Італії вперто держиться занятих позицій, так, що треба з ним битись за кожну пядь землі, яку він кидає тільки тоді, як уже цілковито розторощений. Ось така є дійсність.

Очевидно, що коли говориться про такі справи, то насувається питання: А може американці та бритійці не бються так завзято як совєтські вояки?

Ось таке питання дійсно дехто підносить. Та даючи повне признання совєтським воякам за їхні геройства та воєнні успіхи, ніхто, ні з своїх, ні з чужих, навіть не важиться квестіонувати геройства аліянтських військ в Франції та Італії. Зате згідно стверджують, що там іде боротьба серед дуже несприятливих для Аліянтів обставин уже тому, що вони залежні цілковито від достав, що ідуть морем. Та не зважаючи на перешкоди, ні на поганий воєнний терен, Аліянти постійно посуваються теж і в Франції та Італії вперед, окупляючи це дуже поважними жертвами, бо німці ставлять на кожному кроці сильний і розпучливий опір. Знов совєтські війська ледви встигають гнати за німцями, бо ті так скоро відступають!

Це таке вже тепер наглядне, що воно мусить заставляти кожного до думання, що тут щось не теє. Але що саме, то вгадати ніхто не вміє. Тому і кожний вгадує на свій лад.

Одні вгадування мають головно стратегічний, себто мілітарний підклад. Многі таки думають, що це є такий „стратегічний плян" німецької начальної команди, який хоче скоротити фронт на сході. Проти цього говорять одначе те, що саме такого „аргументу" вживає націстичний міністер пропаґанди Ґебельс, що каже, щоб німецький нарід не лякався відступами на сході, бо то буде можна у своїм часі скоро направити, себто, що ті території, які тепер опускається на сході, буде можна легко назад відбити. Та ледви, чи вже хто в Німеччині вірить у такі вияснення, бо може більше вірить у те, що німецький вояк на сході перетомлений і хоче якнайскорше кінчити війну, не видячи ніякого виходу з неї. А саме так дехто вияснює німецькі відступи на сході.

Знов інше згадування є таке, що націсти змінили своє відношення до Росії. І так, як перше казали, що колиб війну програвали, ймалиб здаватись, то здалиб себе Аліянтам на заході, так тепер, думають здаватись Совєтам. Перше казали, що краще здатись „культурі", себто Анґлії та Америці, ніж „дичі", себто Совєтам, а тепер ніби вже мають казати, що краще їм бути з Росією, бо так вона виграє, то всеодно ціла Европа буде збольшевізована.

Скільки правди в отих здогадах у справі вкорочення німецького фронту на сході, а скільки фантазії чи підпусканої націстами пропаґанди — годі збагнути. Що німці намагаються знов наблизитись до Росії, а навіть стараються при її допомозі замиритись, то це вже такі речі, про які отверто пишеться. Що Росія має якісь свої пляни супроти Німеччини, це теж не є виключене, бо інакше не куроводилась з німецькими полоненими ґенералами та з встановленням у Совєтах Комітетом Визволення Німеччини. Але чи те все має щось спільного з відступами німецьких військ на сході, теж не знати. Та воно готово скоро вияснитись, бо совєтські війська уже доходять до корінних німецьких земель.

Збоку Аліянтів ось та „загадка" не є дуже турбуючою з тої простої причини, що вона не спиняє в нічому головної цілі — розгрому німецької воєнної сили. А це є тепер найголовніше, бо воно одиноке може довести до закінчення війни. Фактом є, що націсти мусіли стягнути з східнього фронту найкращі сили і кинути їх на західний фронт, особливо до Франції. Таким чином вони ослабили схід, звідки мусять цофатись, а на заході зискали хіба те, що спинили дещо американський та британський розмах та відложили свою остаточну катастрофу на кілька тижнів чи місяців. Ось так воно виглядає з мілітарного боку. А як з політичного — це вже складніша проблема.

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ МИТРОП. А. ШЕПТИЦЬКОГО

(Виданий з нагоди Свят Воскресення Христового).

Кожний празник церковного року є символом, себто знаком чи образом якоїсь сторінки християнського життя. У церковному році рядом празників св. Церква представляє нам по порядку події з життя Христа Спасителя, Пречистої Діви Марії і Святих Божих Угодників. Всі ті події відносяться посередньо і до подій християнського життя, бо християнин у цім смертнім життю, яке його веде до вічности, переходить або ті самі або подібні події, що й Христос, Пречиста Діва Марія та Святі. Особлившим способом християнське, н а д п р и родне життя є якимсь повторюванням подій Христового життя, бо християнин, як кажуть св. Отці, це неначе другий Христос. Життя Божої благодати — Христос у серцях християн родиться, росте, жертвує Себе Богові, терпить, умирає, одним словом — християнин християнським життям неначе повторює життя Ісуса Христа. Тим то і Христовий празник представляє нам ту сторінку нашого духового чи надприродного життя, яка відповідає тій події Христового життя, а яку обходимо в празнику.

Таким способом св. Церква пересуває перед нашими очима у церковному році всі події Христового життя й усі сторінки нашого християнського життя. Тим учить, заохочує, провадить християн до вічного спасення.

Празник Христового Воскресення це символ, себто знак і образ нашого воскресення з гріхів до стану благодати й зі смерти до вічного блаженства. Тому цей празник є найсвітлішим, наймилішим, н а й т о р ж ественнішим празником у році. Це празник празників і „торжество торжеств", як співаємо в каноні Воскресної Утрені.

На вид Воскресшого Христа Спасителя воскресає, себто відновляється, будиться, відживає в наших серцях ціле християнське життя. Передовсім будиться віра. Кожний християнин у цей празник каже собі так, як Апостол Павло: „Як Христос не воскрес, то пуста наша віра". Якщо це булаб правда, що безбожники повторюють, а саме що не було Христового Воскресення, то не було би християнської віри, ані Христової Церкви, ані Христових Таїнств — ціла Христова віра зійшлаб на пусті слова без значення. А відновою віри відновляється й ціле християнське життя. З новою радістю думаємо про будуччину, про вічне блаженство, що нас жде по смерти. Відновляється й любов до Бога й ближних, а вона це неначе квіт наших душ. Так як у природі з весною будиться все до нового життя, так само Христове Воскресення розбуджує наше життя в нове життя.

Люди привикли при кожній радісній нагоді бажати собі і близьким усякого добра чи може радше висказувати такі бажання, бо з самої природи чоловік не перестає бажати собі і своїм добра, навіть через сон; і тоді бажає добра. А те глибоке природне почування, що дрімає на дні серця кожного чоловіка, будиться також при якихсь внімкових нагодах і людина відчуває потребу те почування висказувати, хочби й самими тільки словами. Звідси й гарний звичай — складати собі святочні побажання. Йдучи за тим християнським звичаєм хочу і я з християнським привітом „Христос Воскресе", переслати і нині мої святочні побажання.

Бажання християнина, коли вони згідні з наукою й благодатю Ісуса Христа, коли випливають з Божої любови і любови ближнього — є молитвами. — Тим то добрий християнин навіть у сні молиться. Молиться тими тихими, мовчаливими бажаннями серця, якими хотів би причинитися до того, щоб Боже Імя святилося, і щоб Його Царство зближалося, і щоб Його воля сповнялася. Бажання „Отченашу" є основами християнського життя, так як молитва „Отче наш" є висказом тих основних християнських бажань, що повинні бути основою нашого життя. Так само й святочні побажання, що повинні бути основою нашого життя. Так само й святочні побажання, якщо вони дійсно відносяться до правдивого добра, як дійсно вони є висказом християнської душі, вони годяться з християнською вірою. Нехай же і мої побажання несуть Вам мою молитву.

Прикований від кількох літ до крісла, не будучи в змозі ані відвідувати Вас, Дорогі Мої Браття, позбавлений майже цілком змоги проповідати Боже слово — тим більше мушу цінити ту нагоду, щоб з побажаннями посилати Вам і мої молитви. Нехай же вони ідуть до Вас, нехай Вам занесуть благословення, любов, память, журбу дбайливість, опіку душпастиря. Нехай окружать Вас усякими небесними добрами й усякою помічю Божої благодати до справ дочасних нехай за всемогучим Божим Провидінням принесуть Вам потіху в усіх Ваших терпіннях і хрестах, нехай додадуть Вам сили до тяжкої і прикрої боротьби життя, нехай скріплять Вашу надію в ліпші часи, нехай утривалять Вас у певности, що Бог є добрим Батьком, що добра нам бажає, що навіть тоді, коли дає хрести, дає їх для нашого добра, нехай Вам принесуть ту свідомість, що як через смерть ідемо до життя, так і через хрест ідемо до спасення. Нехай Вас бережуть від ненависти; і злоби, і слабости, і глупоти людей. Нехай Вашим дітям дадуть розвиватися в здоровлі й силі на добрих, на святих громадян, себто на святих християн, що свято сповнятимуть усі свої громадянські обовязки любови ближнього. Нехай стережуть Вас від усякого обману, від усякого хибного поняття національного обовязку й національного добра. Нехай стережуть християнську родину поміж українцями від тієї страшної язви і зарази, якою є збещещення святого Таїнства Христової віри. Нехай стережуть Ваші весняні засіви від граду й пересадної посухи чи вогкости і нехай, одним словом, приносять Вам усяке добро духове й усяке добро дочасне.

Які мої молитви, такі й побажання. Усі складаю в це слово: — ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ — слово привіту, молитви, благословенств, п о б а ж а н ь. Тим словом витаю усіх разом, тим словом звертаюся до всіх громад, родин, хат і до кожної душі зокрема, а Всевишній Бог, що обіцяв вислухувати наші молитви нехай і в слово цеї моєї молитви вложить те, що Його безконечна батьківська любов дарунком з неба приготовляє для кожного з Вас на день Свят. Благодать Вам, Браття. Амінь.

† АНДРЕЙ, Митрополит.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильогії „Огнем і Кровю")

22)

На майдані, коло церкви, стояли навантажені військові вози, двоколки з набоями, швендалися москалі, стояли привязані до плоту коні у запряжках. Тут пахло вже дійсною бойовою обстановкою, все було на поготівлю. В разі тривоги обоз за дві-три минути міг вирушити. Відділ зустрінув якогось підхорунжого, певно начальника обозу, — цей доложив, що сотні переслідують відходячого ворога в трьох кілометрах від містечка. Гусари спішилися. Кожний звільняв підпруги сідла, мацав, чи не гарячий кінь. Згодом коней повели на водопій, а тоді кожний випорожнював сакву з вівсом, добував з кобур галети[21]) і консерви і стоячи підкріплювався сам з конем одночасно. Ще не встигли хлопці побідати, а вже надійшов полк. Тут задержався на обід. Відділ Паволоцького вирушив далі для забезпечення авангарду від несподіванок. Проминула ще з година їзди. Здалеку доглянули гусари пінобарвно розмальовані будки при дорозі, з боку стовпи з написами „Росія" на одному і „OESTERREICH-UNGARN" на другому. Вузонька смуга землі розділювала підбіту колись Україну на володіння двох великих держав...

— Кордон, панове! Звернувся Паволоцький до діучих з ним старшин. — Може перепічнемо ще на російській землі.

— Переїдемо кордон, пане ротмістр, — прохали ті. — Слава Богу, що ми перші з дивізії перейшли границю,[22]) хоч без бою, а всеж... По обіді нас може змінять.

Через хвилю відділ трійками переїздив на територію наддунайської імперії. Кожний поглянув на російського орла, що розпростертими крилами наготовився захопити і сусідню землю. Австро-угорського вже всіп якийсь салдат замазати. Настрій відділу піднісся. Повінь думок нахлинула на команданта. Адже він йшов завойовником на землю Романа і Данила; він їх далекий нащадок. Йшов не визволяти й прилучити до Києва, матері руських міст, а до холодної Москви-мачухи, ніс галицькій землі може гіршу неволю, чим австрійська.

Відділ зник серед галицьких піль, а в додогу надійшов чернигівський полк. Стародавній малиновий прапор з архангелом і золотим вишитим сонцем на блакитному шовку повільно зближувався до кордонної смужки землі. Та не грали козацькі сурми, не кричали „славу". Срібні труби музичної команди виводили голосне „Боже царя храни", співали славословія руському цареві гусари... А поперед прапору на дородному коні їхав також нащадок князів і бояр України, нащадок від України відчужений ще його прабатьками, полковник Василь Сабурів...

Ніхто з чернигівців не сподівався, що через неповний рік вони повертатимуть знову на землі російської імперії, тільки не укритими славою переможцями. А багатьом доведеться зложити свої кости у ворожій, та рідній землі.

VII.

Не довелося чернигівським гусарам, під прикриттям ніхоти, довго вигарцьовувати кіньми на подив галичанок. Другого дня дивізія мала сутичку з ворожою кіннотою під Ізбище. Вибуло з рядів зо дєсята товаришів зброї, — одні на вічний спочинок, другі у запілля, зализувати рани; кількох старшин у ворожий полон на голод і поневірку, ще інші, пороху занюхавши, попросту вдали хворих. Перший показав дорогу в запілля всій московській аристократії корнет князь Воронцов-Дашков. Гарматне стрільно контузило панича так, що набрався невиводного сорому, — поїхав у запілля і всяка чутка по ньому загинула. Вибув з рядів і командант третьої сотні підполковник хан Іомудський, а його місце заняв Паволоцький. Страти окупилися захопленням з пів тисячі полонених — австрійських словян. Після бою дивізію відтягнено в резерву — кінноту шанували й берегли для великих боїв.

Австро-угорські війська відходили без більшого опору. Фронт вигинався величезним півколом, якого центром став Львів. Російське командування намагалося ударною групою кінноти вийти у запілля армії Бем-Ермолія, відтяти їй шляхи відвороту, а заразом покінчити і зо Львовом. Чотири кінні дивізії вислано в рейд в околиці Перемишля і Кракова, з метою перешкодити групованню ворожих військ у тих районах. Австро-угорська команда відгадала російські пляни і на відтинку Камінка Струмилова-Жовква перейшла у протинаступ, загрозивши самій ударній групі. Густа сіть шляхів допомагала швидкому маневру австрійських військ, перекидатися з відтинку на відтинок. Пляни обох воюючих сторін не повелися. Упадок Львова настав пару днів пізніше, але маневр ударної групи не вдався. Під Туринкою російські війська потерпіли поразку. Наступ спаралізовано на протяг тижня, за те рейд кінного корпусу переведено блискучо... Починався „Великий галицький бій" коштом життя соток тисяч...

На відході мадярські гонведи давалися галицькому населенню в знаки страшними екзекуціями. Під замітом москвофільства, а то і явної зради, хапалися Богу духа винних людей, вішали їх без всякого суду, мордували й насилували жінок, арештували сотками й гнали Бог зна куди... І одночасно розпускали вістки про звірства російських військ, начеб то росіяни ріжуть всіх без розбору, колють малих дітей, відрізують груди в жінок. Терплячи страшні наруги від своїх „цісарських дітей" галицьке селянство сподівалося ще гіршого від ворожих москалів. Москаль у їхній уяві виглядав одноокою рогатою потворою без серця, шукаючим задоволення у передсмертній агонії своєї жертви, людоїдом. Не дивно, що при вістці про наближення російських військ населення ховалося хто куди міг. Приходили ті страшні москалі — і населення переконувалося в брехливості вісток розповсюджуваних своїми, приємно розчаровувалося. Звичайні люди, багато говорять тоюж мовою, спокійні, нікого не грабують, — мають, що їм потрібне і свого досить. Не без того, звичайно, щоб котрий не потягнув що не на своїому місці лежить, пристають до дівчат, та це вже така парубоцька вдача — люди молоді...

(Дальше буде).

[21]) Сакви — мішки на одноденний запас вівса, вмішуються на передній луці сідла; кобури — ремінні торби на річи кінноатчика по боках задньої луки сідла; галети — коржики, печені на салі або маслі.

[22]) Перехід кордону зазначувався у послужних списках.

З Офісу Воєнних Інформацій у Вашингтоні

Як американські громадяни чужинецького походження купують воєнні бонди

Гібінг, Мінесота, є світовою столицею залізної руди. Там є люди мало що не з цілого світа. Розуміється, що вони всі тепер американці, всі працюють і стараються помагати виграти війну.

В Гібінґ жиють високі, біляві скандинавці, смагляві жінки і чоловіки з Італії, Югославії, Греції і багатьох інших країв. Фактично там є жителі з 44 країв. Всі жиють з собою в згоді, так якби походили з одного народу.

Їх діти, хлопці, дівчата, служать сьогодні в армії. Кажуть, що там нема одної родини, з котрої не булоб когось в армії. Є й такі родини, що дали збройним силам від двох до вісім вояків. Діти в армії, а родичі працюють при добуванні залізної руди на зброю і купують воєнні бонди, щоби було чим за неї платити. Пяту воєнну позичку попирають всі.

Дехто з тих людей вже вртатив рідних на війні. Переходячи вулицями, ви бачите на службових прапорах золоті звіздки, але це не спиняє мешканців Гібінґа ні від воєнної праці, ні від купування воєнних бондів. Навпаки, вони ще ліпше працюють, щоби скоро побити наших ворогів.

Наприклад, возьмім родину Джюзеппе Росаті, якої предки прибули до Америки з Італії. Росаті мав трьох синів і всі три пішли до армії. Олівер віддав своє життя в боротьбі визволити Батьківщину своїх предків, а два сини, Луй і Роман — ще далі воюють з ворогами кращого ладу на світі.

Старий Росаті колись працював в Олівер „Айрон Майнінг компані, але тепер вже не працює. Застарий. Але бонди все одно купує, бо має синів в армії; думає про них і купує воєнні бонди.

Таке саме із родиною Валентіні з Чізголм, із родиною Бонеллі з Байбінґ, в Мінесоті. Обі ці родини мають по вісім синів в армії. Тільки подумайте — дві родині дали американській армії шіснадцять вояків. Сини воюють на поли бою, а родичі працюють і купують воєнні бонди, і то реґулярно.

Таких родин в Мінесоті є багато. Возьмім хочби Франціішку Збатнік, хорватку з роду. Вона має в збройних силах аж чотири синів, але для неї ще не досить. Як сини пришлють їй з війська грошей, то пані Збатнік купує за ті гроші воєнні бонди. Родина Берлічів також має при війську чотири сини, але крім того батько, мати і сини реґулярно купують бонди. Іван Сімоніч з тої самої околиці, теж має на службі Дядька Сема чотири сини і дочку.

Громадяни французького роду також не хочуть пасти задніх. Родина Чарлса Жолікер дала американській армії аж пять синів, але як прийде „пейда", то батько і мати зараз купують воєнні бонди, особливо підчас пятої воєнної позички. Панство Жолікери радіють з того, що наші хлопці визволяють Францію, батьківщину їх предків.

Родина Смоляничів прибула сюди з Сербії. Вона теж має в армії трьох синів, але родичі кажуть, що цього мало і роблять все, що можуть аби їх прибрана вітчина виграла війну. Іґнац Томіч, Петро Сеніч і Джек Беліч також мають синів і дочок в армії. Як зійдуться, то тільки про те й балакають. А як прийде час купувати бонди, то згадані батьки роблять це з охотою.

Є у Гібінґ і фіни. Їм дуже неприємно, що в Фінляндії тепер такі погані відносини, але на це є тільки одна відповідь: Воля і демократія мусять перемогти. Родина Джана Ніемі завше це підчеркує і горда з того, що має трьох синів в армії Дядька Сема. Те саме кажуть й панство Сванте Нурмі і родина О. Ф. Макі, які також мають в армії по чотири сини. Ці люди ніколи не оминають нагоди купувати воєнні бонди.

В Гібіні живе також польський майнер Ян Кафут. Він каже, що його пять синів, які находяться в американській армії, мають двоякий обовязок: Боронити Америку і здобути волю для Польщі. Для того власне панство Кафути купують воєнні бонди. І то не деколи, а кожної „пейди". Купують бонди не для себе, а для своїх синів, що в армії.

Марія Пугек, словінка, також так робить. Вона виховала в Гібінґ пять синів і всі тепер в армії, але мами не забувають. Пресилають їй гроші, а вона зараз вкладає ці гроші в бонди. Її краяни Маєрле мають три сини у збройних силах.

Американські громадяни чужинецького походження ніколи не відмовляються купувати воєнні бонди. Особливо в Гібінґ й околицях, де добувають залізну руду. Вище наведені імена, це лише приклад, як люди шанують прибрану батьківщину. Те саме можна сказати про громадян чужинецького походження ще й Вірджінії, Чізголм й вінших містах Америки.

Натуралізовані чужинці ніколи не забувають свого родинного краю. Вони там виросли, вчилися. Мають там рідних братів і сестер, але як Америка була заатакована, то вони кинулися її рятувати з таким запалом, що їх треба подивляти. Молодь пішла в армію, а старші працюють і купують воєнні бонди.

ПОПУЛЯРНИЙ ҐЕНЕРАЛ.—Одним з найбільше популярних американських ґенералів в Італії є ґенерал Марк Кларк, котрого фотограф зняв у Леґгорні в товаристві визначних італійських партизанів.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА... КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НА ПОМІЧ СЕКРЕТАРАМ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ.

За пять місяців закінчимо працю з нагоди пятьдесятьлітнього ювилею У. Н. С. Треба надіятись, що рік цей буде **памятний для усіх членів і урядників,** які чимнебудь причинились до завершення цеї пятьдесятьлітньої праці наших перших виселенців з рідних земель. Кожний, хто хоч трошечки застановиться над працею перших піонірів, мусить склонити голову з пошани перед їх завзяттям і витривалостю, яку отсе нам доводиться продовжувати. Мені відомо, що в цім році наш батько Союз має доповнити своє число членів до пятьдесять тисяч. Це булоб завершення ювилею У. Н. С. про який ми стільки писали, а ще більше читали. Може дехто подумати, що це дещо за смілі бажання наших урядників скочити з сорок кілька тисяч до 50,000. На це є дуже влучна відповідь а іменно: наші урядники відділів, наші члени мають такі знамениті арґументи і підручники, як знаменито опрацьований „Підручник для відділових урядників та орґанізаторів" п. секретарем головної управи Д. Галичином, котрий може неодному з нас прийти з помочию в орґанізованню членів. Там докладно є зясовані всі питання відносно членства і його прав в такій запомоговій орґанізації як У. Н. С.

З таких підручників може користати кожний урядник чи член У. Н. С. при орґанізуванню членів. Але, щоб орґанізатор мав нагоду користати з того підручника, він мусить найти кандидата на члена, а в дома мусить в додатку застати його у вільному часі, щоб мати спромогу вияснити йому хоч деякі думки, які містить цей підручник про У. Н. С. Та скільки то разів ми приходимо до хати даного кандидата, а він або щойно вийшов десь, або вернув з праці і хоче відпочати, або зайде ще щось інше. І ми, рад-нерад, нераз і по кілька разів вертаємося з нічим домів. Кажу — буквально з нічим, бо ми могли і кілька годин часу стратити, а наш знайомий чи приятель навіть не знає, в якій справі ми до нього приходили. З досвіду знаємо, що ще є багато людей у нас, які або зовсім не знають про У. Н. С., або знають дуже мало і лиш переказати через члена родини що хтось був у нього в справі У. Н. С., це не має найменшого значіння. Бо членство в кожній запомоговій орґанізації чи в асекураційній компанії це справа серіозна і дещо скомплікована та потребує вияснення, а часто-густо й принуки. Отже щоб такі ходження урядників за членами мали якийсь успіх навіть тоді, коли не застанемо когось дома, на підставі досвіду прийшла я до висновку, що таким відвідинам кандидатам на членів У. Н. Союзу треба лишити якусь літературу про Український Народний Союз.

Щось подібне роблять аґенти американських асекурацій і видко це їм виплачується, коли цей спосіб практикують вони вже довгий час. Чому Головний Уряд У. Н. Союзу не міг би спробувати того способу, щоб прийти з помочию нашим відділовим урядникам? Возьмім такий випадок: приходить наш віділовий урядник до якоїсь хати. Нема нікого дома, тоді він лишає летючку в почтовій скринці чи навіть в щілині дверей. Не можливо, щоб на кілька членів родини ніхто цеї летючки не читав. Хтось прочитає і можливо передасть дальше. Приходить на другий раз відділовий урядник, даний чоловік якого хочемо вписати в члени У. Н. С. вже знає, чого ми прийшли, має деякий погляд на У. Н. С. і в тім випадку праця відділового урядника є облекшена.

Очевидно, коли говорю тут про летючку, маю на думці летючку з сильними арґументами і хоч маленькою пропаґандою, бо знаємо, скільки то попри арґументи треба нашим людям принуки. Такі летючки чи маленькі на 4 сторони книжочки робилиб велику роботу для У. Н. С. А працю відділових урядників облекшимо. Таке притягання членів до У. Н. С., як ми практикували досі, є тяжке не лиш для нас, що часто беремося за діло, хоч маємо мале знання в тій справі, але є це праця тяжка і для тих аґентів, які роки а то й десятки літ працюють в американських асекураційних компаніях і „їдять зтої праці хліб". Виглядає, що і їм тяжко і тому компанія старається прийти їм з помочию. Тому і наш головний уряд повинен в тій справі щось зробити. Я певна, що користь булаб по обох сторонах, а це по стороні членства й установи У. Н. С.

Марія Демидчук,
секр. 293 від. У. Н. С.

ЧИ ВИСИЛАЄМО ЧАСОПИС І КНИЖКИ НАШИМ ВОЯКАМ?

Уже два роки висилаю „Свободу" та „Юкрейнієн Віклі" нашим американським воякам з українського роду, що є в Австралії чи на Пацифіку. І висилаю не тільки те. А також і різні витинки з ґазет з згадками про український нарід, як теж книжки і журнали. От просто запакую, оплачу поштову належитість та висилаю на адреси знайомих мені вояків.

Спершу я думав, що може те все не доходить; може цензура не допускає, чи щось подібне. Цеж війна і треба різне припускати і всячини сподіватись. Та на диво мушу ствердити, що всі мої посилки доходили і далі доходять до наших вояків, на що маю потвердження.

Пишу про це до ґазети тому, що знаю, що дехто ще й нині сумнівається, чи такі посилки доходять і каже, що шкода труду і коштів. Отже стверджую, що не шкода труду і не шкода коштів. Українське слово доходить цілком спокійно і без усяких перешкод у всі закутки, де є наша американська армія, навіть до джунґлів. Доходить там і кожна книжка, видана англійською мовою, яка має матеріяли про українську історію, літературу і культуру. Тож не жаліймо труду і не жаліймо видати і кілька долярів на посилки і закупна ось тих гарних книжок, що тепер появляються, а які є для наших вояків великою несподіванкою. Вони дуже радіють тим, що такі речі появляються і щиро дякують, що про це ми їх повідомляємо та їм ті книжки і журнали висилаємо.

Грізна війна навчила не одного з наших синів, що є на фронті, глядіти на життя серіозніше як бувало. Вони теж інакше розуміють тепер і справу України, коли їм приходиться битись за кращий лад для цілого світу. Доповнім тепер ті їхні відчування книжками про історію, літературу і культуру України. А ті книжки і журнали будуть кращими памятниками як ось ті тисячі звичайних карток з кількома словами побажань, що їх вітер приніс і поніс. Дбаймо про щось сильніше й тривкіше!

В. Галич,
Супіріор, Вис.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ЛЬВІВ НЕ ДУЖЕ ЗНИЩЕНИЙ

МОСКВА. (ОНА).—З фронту надходять вістки, що столиця Західної України не є така знищена, як Вільно. Втікаючи зі Львова німці висадили у повітря деякі будинки, але загально місто не є знищене. У звідомленнях з Галичини говориться, що нацисти були невдоволені з поведінки місцевого населення і страшно його переслідували. Наприклад, у Львові найдено спеціяльно зладжені кімнати тортур і все приладдя, яким німці мучили підозрілих людей і жидів.

Кореспонденти совєтських щоденників доносять з фронту, щ такі самі приладдя до мучення людей найдено майже в кожнім відбитім від німців місті. Втікаючи з Галичини німці розстрілюють вязнів і вбивають всіх тих людей, які ставилися до них ворожо. Червона Армія найшла у вязницях багато трупів українців, жидів і поляків. Мешканці розповідали, що там німці так багато лиха чинили, що на воловій шкірі не списав би. Члени підземелля записували, хто з німців чим займався, і комісія, яка перевірює звірства окупантів, робить досліди у Львові, щоби лекше найти і покарати виновників.

ҐЕНЕРАЛ ЖЕЛІҐОВСКІ ПОЇДЕ ДО СОВЄТІВ

ЛОНДОН. (ОНА). — Тут кружляє вістка, що польський ґенерал Луціян Желіовскі збирається їхати до Совєтського Союзу на відвідини польської армії. Його мали запросити польські патріоти і головний коамндир польської армії в Совєтах, ґенерал Берлінґ.

Ґенерал Желіґовскі є членом Польської Народної Ради в Лондоні і був відомий як реакціонер. Він свого часу, в порозумінню з Пілсудским, прилучив до Польщі Вільну і співпрацював з найбільщ консервативними елементами.

Желіґовскі тепер хорий і не може зараз виїхати на відвідини польської армії в Совєтському Союзі, але як подужає, то мабуть зробить це, бо він є тої думки, що та ґрупа поляків, яка співпрацює з Совєтами, кладе основи під сильну польську державу.

НІМЦІ ВТІКАЮТЬ ЧЕРЕЗ КАРПАТИ НА МАДЯРЩИНУ

БЕРН, Швайцарія. (ОНА). Мадярська радіовисильня передала з Будапешту вістку, що через Карпати втікає з Галичини велика кількість німецьких цивільних урядовців. Радіобесідник просив, щоб мадярське населення на Підкарпаттю добре до німців ставилось, щоби помагало їм перудістатися через гори, та щоби давало їм допомогу й охорону перед місцевими бандитами, які нападають на втікачів.

Як до вас в ночі застукає чужий втікач з Галичини, то не гоніть його з хати, казав бесідник, бо це наш союзник, приятель мадярського народу, якому судилося перенести знущання червоного дііявола, що суне на захід нищити наші національні здобутки. Однак уряд в Будапешті довідується, що є такі люди на Підкарпатті, які не пускають біженців у хату, а віддають їх в руки місцевих бандитів.

Мадярські збігці в Берні говорять, що бандитами мадярський уряд називає українських партизанів на Підкарпатті.

В ІТАЛІЇ НІМЦІ РАТУЮТЬСЯ ПРОТИНАСТУПОМ.

РИМ. — Далі іде завзята боротьба за доступ до міста Фльоренції. Німці держать ще один горбок і пробують там вдержатись постійними протинаступами, які одначе відбиваються постійно частини Британійської Восьмої Армії, зокрема ті, що походять з Індії.

Що писала "Свобода" тому 30 років?

23. липня 1914.

САМОГУБСТВО РОСІЙСЬКОГО ПОСЛА ГАРТВІГА.

Німецькі часописи в Берліні пишуть, що російський посол в Білгороді (столиці Сербії) Гартвіг поповнив самогубство, бо виказалося, що він стояв у змові з убивниками архикнязя Франца Фердинанда. Та ці вісти не потверджені ніякими документами.

ЗАМОРДУВАННЯ ЦАРСЬКОГО ДОРАДНИКА РАСПУТІНА.

В селі Покровское, в тобольській ґубернії, селянка Гусева завдала ножем смертельні рани Григорієви Распутіну, головному дорадникови російського царя. Коли її арештовано, Гусева заявила: „Я хотіла пімститися за свою поругану честь і за честь інших мужицьких дівчат, знеславлених Распутіном. Я хотіла спасти світ від того ложного обманця-пророка, який морочив голови людям і навіть затуманив самого царя". Опісля виявилося, що Распутін тоді не згинув.

СВЯТКУВАННЯ 800-ЛІТТЯ ЛІТОПИСЦЯ НЕСТОРА.

Києво-Печерська Лавра готовиться святкувати історичне свято 28. вересня. Того дня минає 800 літ від дня смерти преподобного літописця Нестора, котрого мощі зберігаються в лаврських печерах. Історичне товариство імени Нестора, основане при київськім університеті готовиться також до цього свята. Мають видати книжку про Нестора.

ПРИВІТ НА ЛЬВІВСЬКИЙ ЗДВИГ ІЗ ЗАКАРПАТТЯ.

З Підкарпатської Руси наспів на Здвиг Соколів та Січей, що відбувся у Львові 28. червня такий віршований привіт:

„Коли днесь полки у Львові прямують, Шевченка память здвигом празнують. Молодь Вкраїни сили збирає, На шлях побіди сміло ступає, З угорських луґів привіт Вам шлемо, Бо одним шляхом з Вами підемо". Під привітом підписані: о. Михайло Волошин (Ужгород), о. А. Косей (Мукачово), д-р М. Бращайко (Рахів), о. А. Жаткович (Стройна).

АВСТРІЙСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ОРҐАН ВЗИВАЄ ДО ВІЙНИ З РОСІЄЮ.

Австрійський часопис „Мілітеріше Рундшав", орган міністерства війни, взиває зовсім вітверто до негайної війни з Росією. „Скорше чи пізніше до війни між Австрією й Росією прийти мусить. Теперішня хвиля дуже догідна, бо Росія ще не перевела всіх намічених узброєнь...", пише ґазета.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей блянкет, подаючи доконче **стару** й **нову** адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи". **10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.**

Імя й призвище ______________________ Ч. від. ______

Стара адреса ______________________

Нова адреса ______________________

____

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ЯПОНЦІ НАШІ СОЮЗНИКИ. На одному з публичних парків у визволенім з німецької окупації італійськім порті Леґгорн (Ліворно) ці американські вояки японського походження засіли до гри в повкера. Вони належать до пятої аліянтської армії, що зложена зо самих американців.

Мета жіночого руху

Живемо в добі невирівнаности між законами природи і витворами культури. Людський дух припинив природний добір, створив машини; він довів до зросту населення, а одночасно до зменшення можливостей праці й прожитку для людей. Невирівнання між природою і культурою проявилося також у зміненій ролі жінки у проблемі людства. Жіноцтво щораз більше перебирало жіночі функції. Дальший розвиток привів до так званого жіночого руху та суспільної рівноправности жінки з чоловіком.

Початки теперішнього жіночого руху сягають 18. століття й кінець-кінцем безпосередньо або посередньо звязані з назвищами Русса та Вольтера. Кондорсе, у проєкті конституції, що до нього уповажнив його національний конвент, жадав повної суспільної рівноправности жінки з чоловіком. Від французької революції жіноче питання щораз частіше виринало у всіх цивілізованих країнах. Щойно від 50 років можна говорити про його успіх. Часто мало воно успішну підтримку чоловіків; як напр. Міля і Бебеля.

За давніх часів незаміжня старша дівчина не могла проявити себе в ніодній із трьох головних життєвих завдань (любов, професія, громадська праця). Вона була засуджена здебільша на матеріяльно злиденне істнування, що його виповнювали дрібниці. У минулім родина була всім і жінка вичерпувала в ній всю життєву діяльність. Згодом держава й промисловість ступнево забирали матері щораз більшу частину її праці; купуємо речі, що їх у давноминулім виробляла сама мати, держава перебрала частинно виховання дітей. Крім того настав момент, коли зріст промисловости спричинив попит на велику кількість робочих сил і коли прихильно приняли співробітництво жінки. Так поступав повільно перехід від хатньої до професійної діяльности. Жінка з одного боку ввійшла несамохіть в ділянку чоловічої праці, а з другого боку в царину державних установ і політики.

По суті жіночий рух повстав наслідком великої недолі жіноцтва.

Число жінок здатних до подружнього життя перевищує майже у всіх країнах число чоловіків, що здатні женитися. Але у всіх культурних державах визнають законно тільки одномужество. Через те міліони жінок мусить утратити змогу на подружнє життя. Число безмужніх жінок ще зростає через те, що багато чоловіків, що від них за давнім звичаєм виходить спонука до одружіння, залишається з різних причин, безженними. На жаль економічна кріза й війна надалі ще більше зменшила сподівання жінок на одружіння.

Тільки небагато безмужніх жінок, завдяки власному майну економічно забезпечені й водночас незалежні Більше вже „залежних", що їм батьки або рідня постачають засоби до життя. Велика кількість безмужніх жінок опиняється в пізнішім житті в матеріяльних злиднях, якщо вони самі не створили собі достатньої економічної підстави. Також, деякі економічно забезпечені, але несамостійні жінки бажають утекти від інколи досить недостатної залежности й мати повну волю й змогу дбати про себе й інших. Вкінці багато вдів і заміжніх жінок не тільки з пролетаріяту, але також із середнього стану, навіть „ліпших" станів мусить працювати на власний хліб, також частинно або цілком на прожиток родини.

Мета жіночого руху допомогти всім жінкам, що не могли стати дружинами й матерями і всім, що не найшли задоволення в подружнім житті, головно економічно незабезпеченим.

Зрозуміло, що „еманципація" жінки знайшла гострий спротив у багатьох чоловіків і жінок.

Д-р Роман Ґоцький.

Dates With Our Government Rationing

Sugar

Sugar stamps No. 30, No. 31, and No. 32 are valid indefinitely for five pounds of sugar.

Sugar stamp No. 40 is valid for five pounds of canning sugar through February 28, 1945.

Meats, Fats

Red stamps A8 through Z8 and A5, B5 and C5 are now valid indefinitely.

Processed Fruits and Vegetables

Blue stamps A8 through Z8 and A5 are now valid indefinitely.

Blue stamps B5, C5, D5, E5 and F5 become valid on August 1 and remain valid indefinitely.

Gazoline

In the 17 States of the eastern shortage area, A-10 coupons remain valid through August 8. In States outside the eastern shortage area, A-12 coupons remain valid through September 21.

Fuel Oil

Period 4 and 5 coupons remain valid in all areas through September 30. New period 1 coupons are now valid in all areas.

Shoes

Airplane stamps No. 1 and No. 2 in Book Three remain valid indefinitely.

НІМЦІ ВЖЕ СТРІЛЯЮТЬ ЧУЖИНЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ

БЕРН, Швайцарія. (ОНА). Тут є вістка, що націсти вже зачинають вигублювати чужинецьких робітників в Німеччині. Один з недавно прибувших тут втікачів, говорить, що недавно Ґестапо виділило з його табору всіх підозрілих словянських робітників і за пів години всі були розстріляні. Вбили шіснадцять сербів, вісімнадцять советських робітників і вісім поляків. Розстріляні були власне ті, які навчилися вже були німецької мови і служили колись при війську. Ґестаповці випитували їх, чи вміють оперувати машиновими крісами, чи розуміються на нальній зброї, тощо.

Біженець каже, що він перебув в Німеччині два з половиною років. Йому вдалося втічи підчас повітряного налету аліянтської фльоти. Говорить, що німці вже починають тратити голови, нервуються і часто між собою сваряться. Навіть серед командирів таборів для чужинецьких робітників часто бувають сварки. Він каже, що втікаючи, крився в лісах і стрічав там багато таких як він. Були між ними навіть німці, які також ховаються від Ґестапа. Вони справили його до Швайцарії, але самі не хотіли втікати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301, відбудуться в неділю, 6. серпня, в год. 12:30 вполудне, в парохіяльній салі, 6944 В. Ірі вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до рішення. Ті члени, що ще не забрали чеків дивіденди, зможуть взяти на зборах. До відділу члени довгують 175 дол. і ті члени, котрі не вирівнають довгу, будуть суспендовані. — За уряд: Л. Доманчук, предс.; М. Чорний, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх членів, що збори відбудуться 5. серпня, в годині 7. ввечір, в гали 74 Геріс Еве. Обовязком кожного члена є явитис на збори. — С. Бардачевський, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 6-го серпня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в годині 2:30 пополудні. Взиваємо всіх членів прийти на час і перевести скоро збори. Є важні справи до полагодження. — М. Галькевич, секр.

Поступ.

Павло: „Якже поводиться тобі вчасі, як твоя жінка виїхала на вакації?"

Петро: „Знаменито! І як я поступив при обслузі самого себе. Подумай лише: Як візьму скарпитку, то можу її надіти зкотрогонебудь кінця".

ТАРЗАН, ч. 1014. Останнє прощання.

Як тільки Тарзан упав на чердак, його схопили моряки. Потім його спущено в середину корабля між джунглевих звірів. На березі войовники вазірі проливали сльози з жалю за улюбленим „бваною". Цим разом вони були певні, що він пропав для них навсе.